

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 69 hallituksen esityksen johdosta laeiksi ennakoperintälain, verotuslain ja veronkantolain muuttamisesta

Eduskunta on 12 päivänä lokakuuta 1990 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 185 laeiksi ennakoperintälain, verotuslain ja veronkantolain muuttamisesta.

Valiokunta on käsitellyt tämän esityksen yhteydessä eduskunnan valiokuntaan 11 päivänä toukokuuta 1990 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Riihijärven ym. toivomusaloitteen n:o 127 kuukausittaisten maksujen mahdollistamisesta verojen ennakonkannossa.

Käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä pyritään ennakonkannon ja lopullisen verotuksen keskinäisen vastaavuuden lisääntymiseen ja siten nopeuttamaan jossakin määrin verotulojen kertymistä veronsaajille. Esitys johtaisi myös siinä käyttöön otettavien menettelyjen johdosta sekä verovelvollisen että hallinnon työn ja kustannusten säästöön. Lisäksi lakiehdotuksiin sisältyy teknisluonteisia tarkistuksia.

1. Ennakon täydennysmaksu

Ennakoperintälain mukaan ennakonpidätysperusteet ja ennakonkanto on määrättävä sellaisiksi, että pidätettävä tai kannettava määrä vastaa mahdollisimman tarkoin verovelvollisen tulosta ja varallisuudesta verovuonna sovellettavien veroperusteiden mukaan suoritettavien verojen ja maksujen yhteismäärää. Luonnollisen henkilön ennakonpidätys ja lopullinen verotus ovat yleensä vastanneet varsin hyvin toisiaan. Ennakonkantona maksuunpantavan määrän ja lopullisen verotuksen välillä vastaavuus on ollut selvästi heikompi.

Tiedot, joihin ennakon määrääminen perustuu, ovat osin vanhentuneita, joten tarvetta ennakon muuttamiseen on varsin usein. Ennakko voidaan ennakoperintälain säännösten mukaan muuttaa vain verotoimistossa verovelvollisen esittämän selvityksen perusteella, tai viranomaisaloitteisesti joko lisäennakon mää-

räämisen muodossa tai ennakonkantoa alentamalla. Ennakonpidätystä on mahdollista sitä vastoin lisätä myös verovelvollisen toimesta hänen pyyntönsä perusteella.

Verovelvollinen, joka on voinut itse vaikuttaa ennakoveronsa määrään, on tähän saakka joissakin tapauksissa voinut tietoisesti pyrkiä jättämään ennakoveronsa riittämättömiksi, koska veroluoton korottomuus on ollut edullinen rahoitusvaihtoehto. Kuluvalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa sovellettava laki maksettavien palautusten ja kannossa maksettavan lopullisen veron korottamisesta velvoittaa aikaisemmasta poiketen korkotekijän huomioon ottamiseen. Jatkossa asiasta on tarkoitus säätää erikseen pysyvällä lailla korkoa vastaavan korotuksen perimisestä kannossa maksettavalle ja palautettavalle verolle vuodelta 1991 toimitettavasta ennakoperinnästä alkaen.

Hallitus ehdottaa, että nyt käsiteltävänä olevassa esityksessä ennakoperintälakia muutettaisiin siten, että oma-aloitteinen ennakon täydennysmaksun suorittaminen olisi aina kaikkien verovelvollisten osalta mahdollista ilman selvitysvelvollisuutta ja yhteydenottoa verotoimistoon. Täydennyksen määrän päättäisi verovelvollinen itse ja maksu suoritettaisiin rahalaitoksissa saatavina olevilla tilillepanokorteilla suoraan lääninveroviraston asianomaisille tileille. Ennakon täydennysmaksun voisi suorittaa vielä verovuotta seuraavana vuonna, viimeistään kuitenkin tammikuun 31 päivänä.

Ennakon täydennysmaksu luettaisiin ehdotuksen mukaan verojen ja maksujen lyhennykseksi samaan tapaan kuin muutkin ennakoverot. Käyttämättä jäänyt osa täydennysmaksusta palautettaisiin verovelvolliselle korkoa vastaavin korotuksin tai, jos veroa ei määrättäisi lainkaan, palautus suoritettaisiin ilman korkoa vastaavaa korotusta. Ennakon täydennysmaksu tilitettäisiin veronsaajille ennakonpidätyksen yhteydessä.

2. Korkotulon lähdeverosta annetun lain voimaantulosta johtuvat muutokset ennakkoperintälain 3 lukuun

Korkotulon lähdeverosta annettavassa laissa säädetään, että lähdeveron piiriin kuuluvat luonnollisen henkilön ja kotimaisen kuolinpesän saamat talletusten ja joukkovelkakirjalainojen korot. Muut kuin lähdeverotettavat ja talletusten ja obligaatioiden veronhuojennuslaissa tarkoitetut kokonaan verosta vapaat korkotulot jäisivät edelleenkin tuloverotuksen piiriin ja osasta niistä toimitettaisiin ennakonpidätyks.

Hallitus ehdottaa, että ennakkoperintälain 3 lukua muutettaisiin vastaamaan lähdeverolain voimaantulon jälkeistä tilannetta. Siihen tehtäisiin samalla myös teknisiä tarkennuksia. Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi eräitä verovalvontaa helpottavia tarkistuksia. Osinkoverokirja-järjestelmästä ehdotetaan luovuttavaksi kokonaan. Ehdotuksen mukaan siirryttäisiin vuosilmoitusmenettelyyn, mistä annettaisiin tarkemmat säännökset ennakkoperintäasetuksessa.

3. Viranomaisaloitteinen ennakon muuttaminen

Ennakkoperintälain mukaan määräämättä jäänyt tai ilmeisesti liian pieneksi määrätty ennako voidaan korjattuna maksuunpanna verovuoden marraskuun loppuun mennessä. Turhaan tai liian suureksi määrätty ennako voidaan poistaa tai alentaa verovelvollisen esittämän selvityksen perusteella. Hallitus ehdottaa, että käytännöllisistä syistä siirryttäisiin järjestelmään, jossa ennakon poistaminen, alentaminen ja korottaminen voisi tapahtua automaattisesti viran puolesta, kun uusimmat verotustiedot ovat käytettävissä. Sekä verovelvollisen että verotoimiston olisi kuitenkin edelleenkin mahdollista tarvittaessa esittää muutakin selvitystä muutosvaatimuksensa tueksi. Samalla ehdotetaan luovuttavaksi ennakkoperintälain 47 §:ään sisältyvistä ennakon alentamiseen liittyvistä määrällisistä rajoituksista.

4. Pidätyksen laiminlyönti eräissä tapauksissa

Ennakkoperintälaissa säädetään ennakonpidätyksen maksuunpanosta silloin, kun enna-

konpidätys on jäänyt työnantajalta osaksi tai kokonaan toimittamatta. Nykyisin sovellettava menettely on sekä verohallinnon että työnantajan kannalta hankala. Käsiteltävänä olevassa ehdotuksessa esitetään, että edellä tarkoitetuissa tapauksissa sovellettavasta pidätysprosentista säädetäisiin ennakkoperintälaissa. Laiminlyöty ennakonpidätys maksuunpantaisiin ehdotuksen mukaan työnantajalle 40 prosentin suuruisena.

5. Eri kunnissa maksuunpantavan veron ennakon määrääminen

Ennakon määrää sen veropiirin verotoimisto, jossa verovelvollisen verot on verotuslain mukaan maksuunpantava. Luonnollisen henkilön ennakon voi kuitenkin määrätä myös hänen kotikuntansa verotoimisto. Koska verohallinnon lähiajan suunnitelmissa on, että myös oikeushenkilön ennakkoveron määrääminen voitaisiin hoitaa kaikilta osin kotikunnassa, ennakkoperintälakiin ehdotetaan tehtäväksi tämän vuoksi tarvittavat muutokset.

6. Ehdotusten voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1991 alusta. Ennakon täydennysmaksun suorittaminen olisi kuitenkin mahdollista jo kuluvalta vuodelta toimitettavassa ennakkoperinnässä. Kuluvalta vuodelta kertyvistä, vuonna 1991 maksettavista koroista, jotka eivät kuulu lähdeveron piiriin, toimitettaisiin ehdotuksen mukaan lähdeveron suuruinen ennakonpidätys.

Toivomusaloitteessa n:o 127 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimiin ennakkoverojen maksamismahdollisuuksien laajentamiseksi siten, että esimerkiksi veroilmoituksessa ilmoittamalla verovelvollinen voisi toivoa ennakkoverojen maksuja kuukausittaisina erinä.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset tarkoituksenmukaisiksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen si-

sältyvien lakiehdotusten hyväksymistä. Valtiovarainvaliokunnan hallituksen esityksen n:o 123 johdosta antamaan mietintöön n:o 66 viitaten valiokunta on poistanut ennakkoperintälain muutosehdotuksesta 31 §:n 1 momentin huoltokonttoritalletuksesta toimitettavaa ennakonpidätystä koskevan 5 kohdan. Hallituksen esitykseen sisältyvän veronkantolain 7 §:n muutosehdotuksen perusteluista ilmenee, että veronkuittauskieltoa koskevaa säännöstä oli tarkoitus täydentää vain maininnalla myöhästyneenä suoritetusta ennakon täydennysmak-

susta. Valiokunta on tehnyt tätä tarkoittavan muutoksen.

Käsittelmänsä aloitteen suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän 2. lakiehdotuksen muuttamattomana sekä 1. ja 3. lakiehdotukset näin kuuluvina:

1.

Laki

ennakkoperintälain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun ennakkoperintälain (418/59) 57 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1063/74),

muutetaan 2 §, 13 §, 3 luvun otsikko, 31—35 §, 38 §:n 1 momentti, 43 §:n 2 momentti, 46 § ja 47 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §, 3 luvun otsikko, 31—35 §, 38 §:n 1 momentti, 43 §:n 2 momentti ja 47 §:n 1 momentti 10 päivänä marraskuuta 1989 annetussa laissa (971/89), 13 § 17 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (946/82) ja 46 §:n 1 momentti 11 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (612/78), ja

lisätään 24 §:ään uusi 5 momentti, mainitulla 11 päivänä elokuuta 1978 annetulla lailla kumotun 50 §:n tilalle uusi 50 § ja 55 §:ään uudet 3—6 momentit, seuraavasti:

2, 13 ja 24 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

(5 kohta *poist.*)

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

3 luku

Ennakonpidätys eräistä pääomatuloista

32, 32 a, 33—35, 38, 43, 46, 47, 50 ja 55 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

31 §

Ennakonpidätysvelvollisia ovat:

(1—3 kohta kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

4) henkilöstörahasito jäsenilleen maksamaan rahasto-osuudesta ja ylijäämästä.

3.

L a k i

veronkantolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 11 päivänä elokuuta 1978 annetun veronkantolain (611/78) 7 §, ja
lisätään lakiin laista 14 päivänä kesäkuuta 1985 annetulla lailla (463/85) kumotun 24 §:n tilalle
uusi 24 § seuraavasti:

7 §

Veronpalautusta ei kuitata vanhentuneen veron suoritukseksi. Veronkuittausta ei myöskään toimiteta palautettaessa myöhästyneenä suoritettua ennakon täydennysmaksua tai, jos veronpalautus aiheutuu verosta vapauttamisesta tai siitä, että vero on suoritettu *erehdyksessä tai jos palautettavat varat on suoritettu* jako-osuutena verovelvollisen konkurssipesästä.

24 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

—————

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

Samalla valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 127 hylättäisiin.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 1990

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mäki-Hakola, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet Ahonen, Hokkanen, Järvenpää, Kettunen,

Kääriäinen, Laaksonen, Lahti-Nuuttila, Maijala, Malm, Mattila, Ranta, Rusanen, Sasi, Savolainen, Tenhiälä ja Vähäkangas sekä varajäsenet Pekkarinen, Pohjanoksa ja T. Roos.